

heder, skønt autoriteterne strakte sig langt, og for ham selv bragte eksperimentet øjensynlig ingen glæde. I dette kapitel er der tillige gode bidrag til belysning både af Jacob Appels og hans forlovede Ingeborg Schrøders personlige udvikling.

Behandlingen af de to ministerperioder giver også en række, ikke uvæsentlige detaljer. Det samme gælder det store afsnit om Sønderjylland, hvor navnlig forholdet til H. P. Hanssen har en fremskudt plads.

I det hele har bogen sin styrke i at være et bidrag til Jacob Appels biografi og dernæst i at skildre et ledende højskolemiljø. I det biografiske dominerer Appels stemninger og synspunkter, mens hans indsats i mindre grad dokumenteres.

Vagn Dybdahl

Carl Heinrich Petersen: Danske revolutionære. Ideer, bevægelser og personligheder. (Borgen, 1970). 385 s.

Bogen er et underligt blandingsprodukt af små, ofte ret ufuldstændige, biografiske skitser og optryk af artikler og pjecer, der er forfattet af de biograferede. Disse »revolutionære« er fronderende socialdemokrater fra århundredskiftet (Gerson Trier, Nicolaj L. Petersen), anarkisten Jean Jacques Ipsen, ung- eller venstresocialisterne fra 1. verdenskrig (Ernst Christiansen, Sigvald Hellberg og Johannes Erwig), dernæst syndikalisten Christian Christensen og kommunisterne Thøger Thøgersen, Marie Nielsen og Andreas Fritzner. Til dette følger en udmærket liste over blade med tilknytning til arbejderbevægelsen, men ikke specielt blade udgået fra de revolutionære kredse.

I en indledning siges bl. a., at de revolutionære »stort set er negligeret af den officielle historieskrivning«. Det er ganske overraskende her at få at vide, at vi har en officiel historieskrivning, men mindre overraskende er det, at disse ukendte officielle historieskrivere har negligeret bogens revolutionære, for som helhed har deres betydning i udviklingen og deres samtids debat været yderst minimal.

Har de enkeltes indsats måske ikke været af større rækkevidde, så har imidlertid flere af dem i enkeltsituationer været fremme på arbejderbevægelsens arena. Det er derfor fortjenstfuldt, at forfatteren har samlet og nu udgivet biografiske oplysninger om dem. I mange tilfælde vil andre blive fritaget for et besværligt efterforskningsarbejde. Man skulle imidlertid tro, at forfatteren ved mere om flere af dem, og det ville have været rart at have fået alt med. Der ville også have været grund til at biograferer nogle flere »revolutionære«. Til gengæld kunne der uden skade have været sparet på genoptrykkningen af det meget pjece- og artikelstof; her ville en kort behandling af ideerne – når der var grund til det – have været mere betydningsfuld.

Vagn Dybdahl

Nic. Hurup: Ukuelig optimist. En journalists erindringer fra 1880'erne til 1960'erne. (Fremad, 1970). 166 s.

Nic. Hurup tjente en menneskealder den radikale provinspresse. Hans erindringer handler imidlertid næsten lige så meget om en thylandsk husmandssøns dreng- og ungdoms-